

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
4.Bf.230/2019/7.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2020. január 28. és január 30. napjain tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

Az adócsalás büntette és más bűncselekmény miatt az I. rendű vádlott és társai ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2019. június 7. napján kihirdetett 501.B.1353/2016/95. számú ítéletét megváltoztatja.

A II. rendű vádlott bűnös folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében [1978. évi IV. törvény 310. § (1) és (4) bekezdés] és folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében [1978. évi IV. törvény 276. §].

Ezért öt - halmazati büntetésül - 1 (egy) év 6 (hat) hónap börtön fokozatú szabadságvesztésre és 5 (öt) év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítéli, egyben vele szemben 208 013 870 (kétszáznyolcmillió-tizenháromezer-nyolcszázhetven) forint erejéig vagyonek Kobzást rendel el.

A szabadságvesztés végrehajtását 2 (kettő) év próbaidőre felfüggeszti.

Az I. rendű és a III. rendű vádlottak közbizalom elleni bűncselekményeinél az 1978. évi IV. törvény 276. §-át hívja fel.

Az I. rendű vádlottal szembe kiszabott szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fogházban határozza meg, a vele szemben elrendelt vagyonek Kobzás összegét 208 013 870 (kétszáznyolcmillió-tizenháromezer-nyolcszázhetven) forintra mérsékli.

A III. rendű vádlott a szabadságvesztés fele részének letöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

Az I. rendű és a III. rendű vádlottakat 5 (öt) - 5 (öt) évre gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra is ítéli.

Kötelezi a II. rendű vádlottat az eljárás során felmerült 338 211 (háromszázharmincnyolcezer-kétszáztizzenegy) forint bűnügyi költség megfizetésére.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen a II. rendű vádlott vonatkozásában fellebbezésnek van helye, míg az I. rendű és a III. rendű vádlottak esetében további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] A Fővárosi Törvényszék a 2019. június 7-én kihirdetett 501.B.1353/2016/95. számú ítéletével az I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 310. § (1), (4) bekezdés] és folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében [korábbi Btk. 276. §] mint bűnsegédet. Halmazati büntetésül 2 év 4 hónap szabadságvesztésre, 3 év közügyektől eltiltásra ítélte, továbbá vele szemben 419.501.833,- forint erejéig vagyonekobjaszt rendelt el. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani, egyben megállapította, hogy a vádlott legkorábban a szabadságvesztés fele részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.
- [2] A III. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében [korábbi Btk. 310. § (1), (4) bekezdés] és folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében [korábbi Btk. 276. §] mint bűnsegédet. Halmazati büntetésül 1 év 8 hónap szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést fogházban rendelte végrehajtani, egyben megállapította, hogy a vádlott legkorábban a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.
- [3] A II. rendű vádlottat az ellene folytatólagosan és társtettesként elkövetett adócsalás büntette [korábbi Btk. 310. § (1), (4) bekezdés], valamint folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége [korábbi Btk. 276. §] miatt emelt vád alól felmentette.
- [4] A Vám- és Pénzügyőrség Közép-magyarországi Regionális Nyomozó Hivatala által lefoglalt és a Bj.1549/2009. számú bűnjeljegyzéken 1-10. tételszám alatt nyilvántartásba vett iratok, valamint az egyéb iratok lefoglalását megszüntette, és azokat az ügyiratok között rendelte kezelni.
- [5] Az eljárás során felmerült bűnügyi költségből az I. rendű vádlottat 763.922,- forint, a III. rendű vádlottat 775.193,- forint megfizetésére kötelezte, egyben megállapította, hogy a II. rendű vádlott vonatkozásában felmerült 338.211,- forint bűnügyi költséget az állam viseli.
- [6] Az ítélet ellen az ügyészség az I. rendű és a III. rendű vádlottak terhére a büntetés súlyosítása, a II. rendű vádlott terhére a bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést.
- [7] Az I. rendű vádlott és a védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért fellebbezett.
- [8] A III. rendű vádlott és a védője a magánokirat-hamisítás megállapítása, illetőleg annak minősítése miatt enyhítésért fellebbezett.
- [9] Az ügyészség a fellebbezés részletes indokolásában kifejtette, hogy a II. rendű vádlott cselekvősege tekintetében az indokolás személyi része és a tényállás ellentmondásos megállapításokat tartalmaz. A személyi rész szerint a II. rendű vádlott a P. Kft. ügyvezetőjeként tevékenykedett, a tényállásban írtak szerint aláírta a J. Kft.-vel és a B. Kft.-vel kötött fiktív szerződéseket, amely tény cáfolja, hogy ne vett volna részt a cég tevékenységében. A tényállás más része azt a megállapítást tartalmazza, hogy a nyomdaipari termékek vonatkozásában a cég ügyeit az I. rendű vádlott intézte. Az egyező tanúvallomások szerint a J. Kft., a B. Kft. és a C. Kft. képviselői sem az I. rendű, sem a II. rendű vádlottal nem találkoztak, tehát a kérdéses szerződések aláírásakor nem lehettek jelen. A B. Kft. ügyvezetője, B.K.M. helyett az együttműködési megállapodást a III. rendű vádlott írta alá, így a II. rendű vádlott a legminimálisabb körülményekkel megállapíthatta volna, hogy a jelenlévő személy jogosult-e aláírni. E megállapodás alapvető jelentőségű volt a P. Kft. számára, ezért teljességgel kizárható, hogy a II. rendű vádlott az aláírásakor ne lett volna tisztában a leendő ügyfél, illetőleg a szerződés fiktív voltaival, valamint azzal, hogy ezen szerződés és az üzleti partnerek által kiállított számlák alapján nem lehet valós tartalmú adóbevallást készíteni. Ezen túlmenően a II. rendű vádlott

terhére bizonyítékként értékelendők az adóhatósági iratok, amelyek igazolják, hogy az adóhatóságnál is eljár, és nyilatkozott arról, hogy a III. rendű vádlottat beszállítónak ismeri. E vádlott tényleges ügyvezetői tevékenységét bizonyítja, egyben a védekezését cáfolja az a tény is, hogy kapcsolatba került az A. hitelbiztosító üzletkötőjével, J.K.-val.

- [10] Az ügyészség indítványozta, hogy az ítélet táblája mondja ki bűnösnek a II. rendű vádlott folytatólagosan és társtettesként elkövetett adócsalás büntetében [korábbi Btk. 310. § (1), (4) bekezdés], folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében [korábbi Btk. 276. §], továbbá ítélje végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztésre és pénzmellékbüntetésre, valamint határozott időre tiltsa el gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól.
- [11] Az I. rendű vádlott adócsalásként minősülő cselekménye tekintetében kérte a társtettesi elkövetői alakzat megállapítását.
- [12] Az I. rendű és a III. rendű vádlottak vonatkozásában indítványozta a gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltás és pénzmellékbüntetés alkalmazását.
- [13] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a büntetőügy irataival együtt megküldött BF.565/2019/3. számú átiratában - módosítva az ügyészség fellebbezésének célját és indokait - elsősorban arra hivatkozott, hogy az ítélet személyi része és tényállása a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) részleges megalapozatlanságban szenved.
- [14] Indítványozta, hogy az ítélet táblája
- egészítse ki a a III. rendű vádlott előéletére vonatkozó megállapításokat a Pesti Központi Kerületi Bíróság 19.B.XIV.80227/2008/44. számú ítélet releváns adataival, illetőleg azzal, hogy e vádlott hasonló bűncselekmények miatt már 1995-ben bíróság előtt állt;
 - helyesbítse a P. Kft. alapítása időpontjában az évszámot, valamint a B. Kft., a J. Kft. és a P. Kft. között létrejött együttműködési megállapodás időpontját, egyidejűleg azt is feltüntetve, hogy a megállapodást a II. rendű vádlott írta alá, és a cég nevében - B.K.M. ügyvezető helyett - a III. rendű vádlott járt el;
 - emelje át a jogi indokolásból a tényállásba az ítélet 37. oldalán írt jogszabályi hivatkozást, valamint utaljon az 1997. évi CXIV. törvény 29. § (1) bekezdésére és a 2006. évi IV. törvény 30. § (2) bekezdésére;
 - helyesbítse az igazságügyi adó-, járulék- és könyvszakértő szakvéleményének tartalma alapján a 2004. év IV. negyedévére és a 2006. év II. negyedévére vonatkozó adóhiány összegszerűségét, illetőleg ezzel összefüggésben az adóhiány teljes összegére vonatkozó megállapításokat (emiat a vagyonekbevonás összegének korrigálása is indokolt);
 - mellőzze a tényállás utolsó bekezdését.
- [15] Kifejtette, hogy a II. rendű vádlottat ügyvezetőként fokozott felelősség terhelte, és ennek alapján tőle minimálisan elvárható volt, hogy tudja kikkel, milyen tartamú szerződést írt alá. Éveken keresztül szorosan együttműködött házastársával, az I. rendű vádlottal abban a tevékenységben, amely a lakásukat is érintette, továbbá a cég működtetése kapcsán voltak olyan kérdések, amelyeket megbeszéltek a férjével.
- [16] Mindebből következtetést lehet levonni arra, hogy a II. rendű vádlott eshetőleg szándékkal megvalósította a folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetést [korábbi Btk. 310. § (1), (4) bekezdés] és a folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségét [korábbi Btk. 276. §].
- [17] A fellebbviteli főügyészség utalt arra is, hogy a közbizalom elleni bűncselekmény esetében a jogszabályi felhívást az elsőfokú ítélet rendelkező része tévesen tartalmazza, az helyesen a korábbi Btk. 276. §-a.
- [18] Indítványozta, hogy az ítélet táblája az I. rendű vádlott esetében az adócsalást minősítse bűncselekményként elkövetettnek.
- [19] A III. rendű vádlott védőjének az ítélt dolog és a folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás

egyes részcselekményeinek elévülése tekintetében előadott érvelését alaptalannak nevezte.

- [20] Fenntartotta a fellebbezésében írtakat, mert álláspontja szerint is indokolt az I. rendű és a III. rendű vádlottak eltiltása a gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól. Ennek nem feltétele a szakképzettség, és e vádlottak ugyan nem voltak ügyvezetők, de tényleges irányítói tevékenységet láttak el.
- [21] Indítványozta továbbá a jövedelemmel rendelkező a III. rendű vádlottal szemben pénzmellékbüntetés alkalmazását. Erre az egyenes szándék hiánya miatt a II. rendű vádlott tekintetében nem látott lehetőséget.
- [22] Az I. rendű és a II. rendű vádlott védője fellebbezése részletes indokolásában elsődlegesen az eljárás felfüggesztésének elmaradását sérelmezte, egyidejűleg arra a másodfokú eljárásra vonatkozóan is indítványt tett. Utalt a szakvéleményekkel kapcsolatban arra, hogy az I. rendű vádlott ismert betegsége miatt az eljárásban való részvételre csak akkor lett volna alkalmas, ha 3-4 hétig absztinenciát tart az alkohol és a nyugtató szerek fogyasztásában. Védenccé viszont az önmegtartóztatásra a szakértői vizsgálat és a bírósági tárgyalás között nem volt képes. Hangsúlyozta, hogy az eljárás felfüggesztése szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a terhelt betegsége önhibából vagy más okból vált tartóssá vagy súlyossá, illetve a terhelt miként viszonyul saját betegségéhez, képes-e törekedni a gyógyulásra.
- [23] Másodlagosan azt indítványozta, hogy az ítéletábra tartson tárgyalást, és rendelje el az I. rendű vádlott ismételt elmeorvos- és pszichológus szakértői vizsgálatát. Védenccé állapotának romlását igazolja az újabb pszichiátriai kezelésről készült zárójelentés és a gondnokság alá helyezés iránti eljárás megindítása.
- [24] A védő harmadlagosan az I. rendű vádlott felmentésére tett indítványt. Érvelése szerint a III. rendű vádlottnak nem volt olyan vallomása, amely alátámasztaná a számlázi láncolatra és az adóáthárítás látszatának megteremtésére vonatkozó megállapodást. A B. Kft. egyébként sem tekinthető fiktívnek, Németországban kifejezetten jó nevű cégnek számított. Kifogásolta, hogy az elsőfokú ítélet indokolása nem tartalmazza, mely bizonyítékok cáfolják a B. Kft. bevonásának szükségességére vonatkozó vádlotti védekezést (200.000,- euró összegű hitelkeretéből adódó kereskedelmi előny, 30 napos fizetési határidő). Védenccé a J. Kft.-vel és a C. Kft.-vel való üzleti kapcsolatát is reális érvekkel támasztotta alá. A III. rendű vádlott által közös ismerősként megjelölt Bartha Erik szerepére, illetőleg e személynek az I. rendű vádlottal való kapcsolatára vonatkozóan semmilyen bizonyíték nem áll rendelkezésre. A III. rendű vádlott nem adott ésszerű magyarázatot arra sem, miért érte meg neki ez a kapcsolat; e körben két verziót is előadott, mely szerint az I. rendű meghálálja, ha majd jobban megy a cégnek, illetve a „kalkulált profit” 0,0015%-át kapta volna.
- [25] A bűnösség kérdésében hozott döntés változatlanul hagyása esetére a védő indítványozta, hogy az ítéletábra az eltúlzottan súlyos büntetést - figyelemmel a vádlott egészségi állapotára és az időmúlásra - enyhítse, és szabjon ki végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztést. Ennek a védelem szerint nincs törvényes akadálya, mivel a korábbi felfüggesztett szabadságvesztés végrehajthatósága már elévült.
- [26] A II. rendű vádlottra vonatkozóan az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, hivatkozva arra, hogy a vádlott terhére bejelentett fellebbezés kizárólag az elsőfokú bíróság bizonyíték-értékelő, mérlegelő tevékenységét támadja. Az ítélet indokolásában jól elkülöníthető az adminisztratív tevékenységet ellátó a II. rendű vádlott és a tényleges irányítási tevékenységet végző az I. rendű vádlott szerepe. Nincs ellentmondás abban sem, hogy a cég nevében a II. rendű vádlott írta alá a fiktív szerződéseket, ugyanis az ügyvezetői tevékenységgel szükségszerűen együtt jár az adminisztratív feladatok ellátása. A szerződések aláírása nem jelent tényleges irányítási tevékenységet, különösen akkor, ha valakinek ügyvezetőként nincs rálátása a szerződés aláírását megelőző vagy azt követő gazdasági folyamatok hátterére. Az ügyészség nem tért ki arra, hogy a II. rendű vádlott milyen körülmények között írta alá a megállapodást; jelen volt-e a másik fél, vagy külön-külön írták alá; ha a két fél együttesen nem volt jelen, kinek az aláírása került előbb az okiratra. Az elvárhatóság nem

lehet alap a büntetőjogi felelősségre vonáshoz. Nem érthető, hogy a II. rendű vádlottnak miért kellett volna ellenőriznie a másik felet, ha a nyomdaipari termékek vonatkozásában a férje intézkedett, illetőleg miért lett volna furcsa az, hogy a másik gazdasági társaság nevében az ügyvezetőnő helyett - akár meghatalmazással - férfi jár el.

- [27] A III. rendű vádlott védője fellebbezése írásban előterjesztett indokolásában - jogorvoslata okát és célját részben módosítva - elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az eljárás megszüntetésére tett indítványt. Érvelése szerint védenca a jelen ügyben és a Debreceni Törvényszék 21.B.161/2011/29. számú jogerős ítéletével elbírált büntetőügyben ugyanazokat a bűncselekményeket (adócsalás, magánokirat-hamisítás) követte el, ugyanazon részesi magatartással (bűnsegéd) és adónem (Áfa) vonatkozásában, ugyanazon gazdasági társasági társaságok (B. Kft., J. Kft., C. Kft.) által kiállított számlákra és elkövetési időszakra vonatkozóan (2003-2007 évek), illetőleg ugyanannak a sértettnek (Magyar Állam) a sérelmére, továbbá cselekményei egységes akaratelhatározásból fakadnak és ugyanannak az eredménynek az előidőzését célozzák. Tehát az elsőfokú ítéletben elbírált bűncselekmények ítélt dolognak minősülnek.
- [28] Továbbra is vitatta a magánokirat-hamisítás folytatólagosan elkövettként történt minősítését, és - utalva a Legfelsőbb Bíróság BH.2002.340. számú határozatában foglaltakra - kifejtette, hogy a 2006. augusztus 24-e előtt elkövetett magánokirat-hamisítások elévültek, mivel az elévülést félbeszakító eljárási cselekmény a vádlottnak a 2009. augusztus 24-én foganatosított gyanúsítotti kihallgatása volt. Ezért a védő másodlagos indítványa az volt, hogy az ítélet tábla - a folytatólagos elkövetés hiánya miatt - a 2006. augusztus 24-e előtt elkövetett magánokirat-hamisítások tekintetében állapítsa meg az elévülést, és a védecével szemben kiszabott szabadságvesztést jelentősen enyhítse.
- [29] Nyomatékos enyhítő körülményként kérte értékelni, hogy védenca a bűncselekményt a bűnsegéd (az I. rendű vádlott) bűnsegédjeként valósította meg, ez a szakirodalom szerint közvetett részesi magatartás, továbbá a vádlott saját döntése alapján tárt fel a nyomozóhatóság előtt olyan bűncselekményeket, amelyekről a hatóságoknak nem volt tudomásuk. Az általa megjelölt helyszíneken a nyomozóhatóság többezer számlát és egyéb iratot foglalt le, amelyek alátámasztották az általa elmondottakat. Ezt nagyobb súllyal kellett volna a javára értékelni.
- [30] A védő szerint sérült az ítélet belső arányossága is, mivel védecének húsz nappal kell kevesebbet letöltenie, mint a bűncselekmény értelmi szerzőjének, főszereplőjének minősülő az I. rendű vádlottnak.
- [31] Utalt arra, hogy a III. rendű vádlott 2008. óta semmilyen bűncselekményt nem követett el, tisztességesen él, jelenleg is dolgozik, és próbálja segíteni a családját, továbbá az eljárás minden szakaszában - súlyos betegségei ellenére is - a hatóságok rendelkezésére állt. Betegségei a büntetés-végrehajtási intézetben nem kezelhetők megfelelően, a korábbi szabadságvesztések végrehajtása során jelentősen romlott az egészségi állapota. Jelenleg is rendszeres orvosi felülvizsgálatokon vesz részt.
- [32] Álláspontja szerint nem szolgálja a generális és speciális prevenciós célokat, ha védecének több súlyos betegséggel, 13-16 évvel a bűncselekmény elkövetése után kell ismét börtönbe mennie. A jelentős időmúlás miatt a cselekmény már nem olyan fokban veszélyes a társadalomra, amely vele szemben a legsúlyosabb szankció alkalmazását indokolná.
- [33] E körülményekre tekintettel a védő harmadlagosan a büntetés oly mértékben történő enyhítését kérte, hogy a vádlottnak ne kelljen büntetés-végrehajtási intézetbe mennie.
- [34] Egyebekben a védő kérte a pénzmellékbüntetés kiszabását célzó ügyészégi indítvány elutasítását, hivatkozva arra, hogy védenca vagyonnal nem rendelkezik, megváltozott munkaképességű munkavállalóként 128.833,- forint összegű jövedelméből biztosítja megélhetését, ebből támogatja a tanuló gyermekeit és fizeti a gyógyszereit.
- [35] A nyilvános ülésen az I. rendű és a II. rendű vádlottak védője - fenntartva a fellebbezése írásos indokolásában előterjesztett indítványait - ismét a kétségeit hangsúlyozta, hogy az I. rendű vádlott

képes-e eljárási jogai gyakorlására.

- [36] A III. rendű vádlott védője a nyilvános ülésen az elsőfokú ítélet előéleti adatai között az 1. és 6. pontokban felhívott ítéletek beszerzését és értékelését indítványozta. Kérte annak teljes körű vizsgálatát, hogy a kérdéses határozatok nem alapozzák-e meg ugyancsak az ítélt dolog megállapítását.
- [37] A fellebbviteli főügyészség képviselője indítványozta, hogy az ítélet tábla vegyen fel bizonyítást a II. rendű vádlottra vonatkozóan, okirati bizonyítékként ismertesse e vádlottnak az adóhatósági eljárásban tett nyilatkozatát tartalmazó jegyzőkönyv releváns részleteit.
- [38] Az ítélet táblának a bizonyítás felvételét célzó indítványok elutasításáról hozott döntését követően, a fellebbviteli ügyészség képviselője az átiratában, míg a védők a fellebbezéseik indokolásában foglaltakat fenntartották.
- [39] A vádlottak javára és terhére bejelentett fellebbezések részben alaposak.
- [40] Az ítélet tábla a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 590. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. Az eltérő irányú fellebbezések a bűnösség megállapítását, illetve a felmentő rendelkezést támadták, ezért az ítélet korlátozott felülbírálatának nem volt helye [Be. 583. § (3) bekezdés, 590. § (3) bekezdés].
- [41] Ennek megfelelően a másodfokú felülbírálat kiterjedt az eljárási szabályok megtartásának, az ítélet megalapozottságának, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmények minősítésére és a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezések, valamint az indokolás helyességének vizsgálatára is [Be. 590. § (2) bekezdés].
- [42] Az ügyiratok tartalmából megállapíthatóan az elsőfokú eljárásban nem történt olyan eljárási szabálysértés, amely a Be. 607. § (1) bekezdése vagy a 608. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet feltétlen hatályon kívül helyezését indokolná.
- [43] A Be. 868. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy az eljárást - a (3) bekezdésben szabályozott kivétellel - a korábbi jogszabály szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező és a korábbi jogszabályban meghatározott összetételű bíróság folytatja le, ha az ügy a Be. hatálybalépése előtt a bírósághoz érkezett. A 868. § (3) bekezdése szerint, ha a bíróság a korábbi jogszabály alapján a törvény erejénél fogva járt el egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban, és a Be. alapján egyesbíró jár el, a Be. hatályba lépése után a továbbiakban egyesbíróként jár el.
- [44] A Be. 13. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság egyesbíróként jár el. A 13. § (3) bekezdés szerint az elsőfokú bíróság gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény miatt három hivatásos bíróból álló tanácsban jár el, a tanács egy tagja a törvényszék gazdasági ügyszakának, ennek hiányában a törvényszék polgári ügyszakának bírója.
- [45] Az elsőfokú bíróságnak nem kellett a Be. 13. § (3) bekezdésben meghatározott tanácsban eljárnia, mivel az elkövetés idején hatályos korábbi Btk. 310. § (1) és (4) bekezdései szerint minősülő, az adóbevételt különösen nagy mértékben csökkentő adócsalás nem minősül a Be. 10. § (1) bekezdés 3. pontjában felsorolt gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekménynek.
- [46] A Büntető Törvénykönyvről szóló 2017. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvénynek - a 2017. évi CXCVII. törvény folytán 2018. július 1-től hatályos - 6. § c) pontja szerint a korábbi Btk. 310. § (4) bekezdés a) pontja és az (5) bekezdése szerinti *költségvetési csalás* és az ezzel összefüggésben elkövetett költségvetési csaláshoz kapcsolódó felügyeleti és ellenőrzési kötelezettség elmulasztása minősül gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekménynek, értelemszerűen a korábbi Btk.-ban 2011. december 31. napjáig *adócsalásként* meghatározott bűncselekmény nem.
- [47] A korábbi Btk. 310. §-a szerinti adócsalás és a Büntető Törvénykönyvről szóló 2017. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. §-a szerinti költségvetési csalás sem formai, sem tartalmi szempontból nem ugyanaz a bűncselekmény (Kúria Bpkf.III.696/2016/3. számú határozata). A Btk. 396. §-ban, illetőleg már a korábbi Btk. 2012. január 1-től hatályos különös részi rendelkezéseiben szabályozott

költségvetési csalás elkövetési tárgya (a befizetési kötelezettségek és a költségvetésből származó pénzeszközök) - a korábbi adócsaláshoz képest - lényegesen tágabb, de az elkövetési magatartása is jelentősen eltér a korábbi szabályozás szerinti törvényi tényállástól.

- [48] Az elsőfokú bíróságnak az új büntetőeljárásról szóló törvény hatályba lépését követően - a Be. 13. § (1)-(3) bekezdéseire, illetőleg a Be. 868. § (3) bekezdésében írt átmeneti rendelkezésre figyelemmel - egyesbíróként kellett volna eljárnia. Ehelyett továbbra is egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban járt el, hivatkozva a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekményre vonatkozó Be. 10. § (1) bekezdés f) pontjában foglalt meghatározásra és a Be. 868. §-ban írt átmeneti rendelkezésre (66. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal harmadik bekezdés). A tanácsban való eljárás a Be. 608. § (1) bekezdés a) bekezdés I. fordulata szerinti feltétlen hatályon kívül helyezési ok („a bíróság nem volt törvényesen megalakítva”) megállapítását nem eredményezheti, de relatív eljárási szabálysértésként értékelhető, amely viszont lényeges hatással nem volt a büntetőeljárás lefolytatására, a büntetőügy érdemi elbírálására.
- [49] Az elsőfokú ítélet indokolása a határozat rendelkező részével összhangban van, és az elsőfokú bíróság - szemben a védelem álláspontjával - maradéktalanul eleget tett indokolási kötelezettségének is, így a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontjában, illetőleg a Be. 609. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározott eljárási szabálysértés nem állapítható meg.
- [50] Törvényesen járt el, amikor nem adott helyt az I. rendű vádlott védője által az eljárás felfüggesztése iránt előterjesztett indítványnak, és ennek indokát is adta (ítélet 44. oldal).
- [51] A Be. 487. §-a szerint a bíróság felfüggeszti az eljárást, *ha a vádlott tartós, súlyos betegsége vagy a bűncselekmény elkövetése után bekövetkezett elmebetegsége miatt nem képes az e törvényben (Be.) meghatározott jogait gyakorolni és kötelezettségeit teljesíteni.*
- [52] A bíróság az eljárást tartós, súlyos betegség miatti okból csakis akkor függeszti fel, ha a terheltet a betegsége a tárgyaláson való részvételében tartósan akadályozza, vagy ebből kifolyólag nem képes teljesíteni eljárásjogi kötelezettségét, illetve képtelen az őt megillető jogosultsággal élni (BH.1995.7.392).
- [53] Az eljárás csak akkor függeszthető fel a terhelt betegsége miatt, ha az nem csupán gátolja vagy megnehezíti, hanem objektíve kizárja az eljárási jogainak gyakorlásában és kötelezettségeinek teljesítésében (Kúria Bpkf.III.1.304/2015/2. számú határozata).
- [54] Az elsőfokú bíróság okszerűen rendelte az I. rendű vádlott szakértői vizsgálatát.
- [55] Az eljárás során szerzett elmeorvos-szakértői vélemények következtetések abban, hogy személyiségzavara ellenére az I. rendű vádlott sem a bűncselekmény elkövetése idején, sem a vizsgálatakor nem szenvedett az elme működés olyan kóros állapotában, amely kizárta vagy korlátozta volna abban, hogy cselekménye társadalomra veszélyességét felismerje, illetőleg e felismerésnek megfelelően cselekedjék.
- [56] A vádlott ismert betegségeit (alkoholfüggőség, polytoxikománia) illetően dr. L.A. igazságügyi orvosszakértő és dr. J.K. igazságügyi elmeorvos szakértő a 2019. május 20-án elkészített SZV/21/2019. számú szakvéleményben akként nyilatkoztak, hogy a vádlott három-négy hetes absztinencia után válhat alkalmassá a bírósági eljárásban való személyes részvételre. A szakértők a vádlottnak - 2019. május 14-én történt személyes vizsgálat alapján rögzített - kedvezőbb magatartását és állapotát a 2019. március 11-től április 12-ig tartó pszichiátriai kezelés eredményének tudták be (szakvélemény 8. oldal utolsó bekezdés).
- [57] Az elsőfokú bíróság - az utolsó pszichiátriai kezeléshez viszonyítva - hosszabb időt hagyott, amikor 2019. június 7-re tárgyalást tűzött ki. E tárgyaláson felvett bizonyítás az időközben elkészült orvosszakértői vélemények ismertetésére terjedt ki, ezt követően az ítélethirdetésre került sor. Az I. rendű vádlott a tárgyaláson megjelent, a tanács elnökének kérdéseire adekvát válaszokat adott (95. sorszámú jegyzőkönyv 2-3. oldala), az ítélet ellen fellebbezést jelentett be, így nem volt ok azt feltételezni, hogy ne lenne képes eljárási jogai gyakorlására. Nem vitatható alappal az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása sem, hogy a vádlott egészségi állapota elsődlegesen az

önmegtartóztatásán, az orvosi kezelés hatékonyságán múlik. Figyelemmel a vádlott betegségének jellegére, nem várható el, hogy a bíróság minden eljárási cselekmény előtt, illetve konkrétan a tárgyaláson orvosszakértő bevonásával ellenőrizze a vádlott aktuális egészségi állapotát.

- [58] Az ítélet tábla tanácsa a nyilvános ülésen közvetlenül is meggyőződhetett arról, hogy az I. rendű vádlottat az állapota alkalmassá teszi eljárási jogai gyakorlására és kötelezettségei teljesítésére, ezért nem adott helyt az eljárás felfüggesztését célzó védelmi indítványnak.
- [59] Az ítélet tábla - az újabb pszichiátriai kezelés és a gondnokság alá helyezési eljárás megindítása ellenére - nem látta indokoltnak a korábbi szakvélemények kiegészítését, vagy új szakvélemény elkészítésének elrendelését, miként azt a védelem indítványozta. Egyrészt ezt a nyilvános ülésen tapasztaltak alapján nem tartotta szükségesnek, másrészt az elsőfokú eljárásban az I. rendű vádlott vonatkozásában már két esetben, 2018. április 4-én és 2019. május 20-án készült igazságügyi orvos és elmeorvos szakértői vélemény, továbbá a vádlott betegségei kapcsán a szakértők a 2018. július 5-én tartott tárgyaláson is részletesen nyilatkoztak (66. számú jegyzőkönyv 3-9. oldal).
- [60] Az elsőfokú ítélet a Be. 592. § (1) bekezdés a) és b) pontjaiban meghatározott, és a Be. 610. § szerinti hatályon kívül helyezés alapjául szolgáló teljes megalapozatlansági hibában nem szenved, az elsőfokú bíróság a tényállás megállapítása során az ügyfelderítési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett.
- [61] Az ítélet tábla is osztotta azonban a fellebbviteli ügyészség álláspontját, amely szerint az elsőfokú ítélet a Be. 592. § (2) bekezdés a), c) és d) pontjaiban írt okokból részben megalapozatlan. Az elsőfokú bíróság ugyanis hiányosan állapította meg a tényállást, az ellentétes a bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, továbbá az elsőfokú bíróság a II. rendű vádlott esetében a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett.
- [62] A tényállásnak az ügyiratok tartalma alapján történő kiegészítésével és helyesbítésével, továbbá ténybeli következtetés útján az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlansága kiküszöbölhető volt [Be. 593. § (1) bekezdés a) és c) pont].
- [63] Az ítélet tábla nem tartotta indokoltnak a II. rendű vádlott vonatkozásában tárgyalás kitűzését és a további bizonyítást, ugyanis - szemben a fellebbviteli ügyészség indítványával - e vádlott bűnössége helyes ténybeli következtetés útján, bizonyítás felvétele nélkül megállapítható.
- [64] Nem ütközik a felülmérlegelés tilalmába, ha a fellebbviteli bíróság az elsőfokú bíróság által értékelt bizonyítékokból von le helyes következtetést a felmentett terhelt bűnösségére (EBH 2019.B.9., Kúria Bhar.I.649/2019/22. számú határozat). A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma annyit jelent, hogy a fellebbviteli bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogy azt az elsőfokú bíróság tette. A felülmérlegelés tilalma akkor sérül, ha az elsőfokú bíróság kifejezetten rögzítette, hogy az adott tény tekintetében a szóban forgó bizonyítékokat elfogadja vagy nem fogadja el, és a fellebbviteli bíróság - bizonyítás felvétele nélkül - ezzel ellentétes álláspontot fejt ki. Nem sérti tehát a felülmérlegelés tilalmát, ha a fellebbviteli bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból a helyes ténybeli következtetés alapján jut más ténybeli következtetésre.
- [65] Jelen ügyben az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás (ítélet 6. oldal második és harmadik bekezdés, 7. oldal negyedik bekezdés, 8. oldal tizenegyedik bekezdés) tartalmazza azokat a tényeket, amelyek alapján - a későbbiekben kifejtésre kerülő indokok miatt - helyes ténybeli következtetés útján a II. rendű vádlott bűnössége megállapítható.
- [66] Az ítélet tábla az elsőfokú ítélet indokolásának személyi részét - az iratok tartalma és a vádlottak által a nyilvános ülésen előadottak alapján - kiegészítette, illetőleg helyesbítette.
- [67] Az I. rendű és a II. rendű vádlottak jelenleg nem dolgoznak, rendszeres jövedelemmel nem rendelkeznek, létfenntartásuk családi segítség útján biztosított.
- [68] Az I. rendű vádlottat legutóbb, 2019. szeptember 19-e és október 17-e között a Nyíró Gyula Országos Pszichiátriai és Addiktológiai Intézetben kezelték bipoláris affektív zavar miatt. A Budapest Fővárosi Kormányhivatal XIX. Kerületi Hivatal Gyámügyi és Igazságügyi Osztálya 2019. október 16-án a vádlott gondnokság alá helyezését kezdeményezte.

- [69] A II. rendű vádlott krónikus hörghurut miatt orvosi kezelésre szorul.
- [70] A III. rendű vádlott jelenleg a szám alatti székhelyű K. Nonprofit Kft. alkalmazásában dolgozik, havi nettó jövedelme 129.000,- forint. Rokkantsági ellátást a jogosultsághoz szükséges biztosítási idő hiányában nem kap, egészségi károsodása a tüdőbetegsége esetében 55%-os, a koszorúér-szűkülete és szívnagyobbodása esetében 20%-os, idegi problémái miatt 10-20%-os.
- [71] A III. rendű vádlott előéleti adatai között az 1. számmal jelzett ítéletben elbírált bűncselekmény elkövetési ideje helyesen 2003. november 20-a. E vádlottat a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2010. november 19-én kihirdetett és - a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 26.Bf.XIV.7191/2011/9. számú határozata folytán - 2011. szeptember 13-án jogerős 19.B.XIV.80.227/2008/44. számú ítéletével a 2002. április 24-én elkövetett csalás bűntette, adócsalás bűntette és magánokirat-hamisítás vétsége miatt 7 hónap börtönbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. A vádlott a szabadságvesztés letöltését 2011. szeptember 13-án kezdte meg, feltételes szabadságra bocsátása 2012. május 21-én vált esedékessé.
- [72] Az ítélet tábla a cégmásolatok, az igazságügyi adó-, járulék- és könyvszakértői vélemény, a kérdéses áfa-bevallás és az együttműködési megállapodás tartalma alapján a tényállást az alábbiak szerint helyesbítette, illetőleg egészítette ki:
- az I. rendű és a II. rendű vádlottak helyesen 1999. november 10-én alapították a P. Kft.-t (elsőfokú ítélet 6. oldal első bekezdés);
 - a P. Kft. 2006. augusztus 1-jén kötött együttműködési megállapodást a J. Kft.-vel mint alvállalkozóval és a B. Kft.-vel mint importőrrel (elsőfokú ítélet 7. oldal harmadik bekezdés);
 - a B. Kft.-ben a III. rendű vádlott 2003. január 6-tól *tagként jelentős* befolyással bírt (ítélet 8. oldal második bekezdés);
 - a P. Kft. a 2007. évi IV. negyedévre vonatkozó áfa-bevallást 2008. január 21-én nyújtotta be az adóhatósághoz (ez az adócsalás elkövetésének befejező napja);
 - a 2004. évi IV. negyedévre vonatkozóan be nem fizetett áfa összege helyesen 3.570.774,- forint (ítélet 9. oldal, táblázat utolsó sora);
 - 2006. évi II. negyedévre vonatkozóan be nem fizetett áfa összege helyesen 48.455.000,- forint (ítélet 17. oldal, táblázat hetedik sora);
 - a teljes időszakra vonatkozóan be nem fizetett áfa összege helyesen 416.027.740,- forint (ítélet 22. oldal táblázat utolsó sora).
- [73] Az ítélet tábla ténybeli következtetés útján kirekeszti a tényállásnak a II. rendű vádlott tekintetében a bizonyítottság hiányára, illetőleg e vádlott tudattartalmára vonatkozó ténymegállapításait (ítélet 22. oldal, táblázat utáni bekezdés).
- [74] E módosításokkal a tényállás megalapozott, mert felderített, hiánytalan, irathű és helytelen ténybeli következtetésektől mentes, így az a Be. 593. § (3) bekezdése alapján irányadó volt az ítélet felülbírálata során.
- [75] Az ítélet tábla nem osztotta a fellebbviteli ügyészség álláspontját a tekintetben, hogy a tényállásba kell átemelni az elsőfokú ítélet 36. és 37. oldalain felhívott jogszabályi rendelkezéseket, azokat az elsőfokú bíróság helyesen rögzítette az ítélet jogi indokolásában.
- [76] Az elsőfokú bíróság a törvényesen lefolytatott bizonyítás során szerzett bizonyítékokat egyenként és összességükben értékelte, majd az I. rendű és a III. rendű vádlott vonatkozásában igen részletes, meggyőző és logikai hibáktól mentes indokát adta annak, hogy e vádlottak bűnösségét miért látta megállapíthatónak, illetőleg miért vetette el az I. rendű vádlott érdemi védekezését.
- [77] Az indokolás - szemben a védelem kifogásával - azt is tartalmazza, hogy a tényállásnak a fiktív cégek biztosítására és a számlázási láncolat létrehozására vonatkozó megállapítását konkrétan mely bizonyítékok támasztják alá (a III. rendű vádlott írásban tett vallomása és nyilatkozata, ítélet 26-28. oldal).
- [78] Az ítélet tábla az elsőfokú ítélet indokolásának a bizonyítékok számbavételét tartalmazó részét dr.

T.M.É. igazságügyi adó-, járulék- és könyvszakértő véleményének azzal a megállapításával egészíti ki, hogy a gazdasági kapcsolat hét eleme a következő: az ajánlatkérés, a szerződéskötés, a megrendelés, a szállítás, az átadás-átvétel, a számlázás, valamint a pénzügyi rendezés. E paraméterek kapcsán állapította meg, hogy minden esetben a P. Kft. rendelte meg a német cégektől az árut, a P. Kft. nevére és székhelyére történt a szállítás, illetőleg ott került sor az átadásra és átvételre, a német cégek a számlákat a B. Kft. részére állították ki, de a német cégek felé a pénzügyi rendezés átutalással részben a P. Kft., részben a B. Kft. bankszámlájáról történt (szakvélemény 26-27. oldal).

- [79] Az elsőfokú bíróság helyesen alapította a tényállást a III. rendű vádlottnak a fiktív cégek közbeiktatásával létrehozott számlázási láncolatra, a nem valós gazdasági eseményeket tartalmazó fiktív számlák kiállítására vonatkozó, önmagát is terhelő vallomásaira. Vallomása tartalmi hitelességét, a III. rendű vádlott szavahihetőségét nem volt ok kétségbe vonni, ugyanis állításait a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok (cégmásolatok, banki adatok, revizori jelentések, jogsegély keretében beszerzett iratok, szerződések, számlák), az igazságügyi szakértő szakvéleménye, továbbá - különösen a B. Kft., a J. Kft. és C. Kft. működésének, irányításának körülményeire vonatkozó - tanúvallomások maradéktalanul alátámasztották. Ésszerűtlen magatartás lett volna a III. rendű vádlott részéről, ha valós ügyletek kapcsán alaptalanul terhelte volna önmagát bűncselekmények elkövetésével, vállalva ennek büntetőjogi következményeit. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a korábbi ügyeiben hozott jogerős ítéletekből megállapíthatóan a III. rendű vádlott a jelen ügyben érintett cégek nevében a vádbeli időszakban más gazdasági társaságok részére is jelentős számban állított ki fiktív számlákat.
- [80] Ezért az elsőfokú bíróság okszerűen vetette el az I. rendű vádlottnak azt az egyébként következetes védekezését, miszerint a P. Kft. és a III. rendű vádlotthoz kapcsolható cégek között tényleges gazdasági tevékenység folyt, illetőleg az ügyletekről valós tartalmú számlák lettek kiállítva.
- [81] Annak sincs különösebb jelentősége, hogy Németországban milyen megítélése volt a B. Kft.-nek, ugyanis korábbi tevékenysége bőriparral (nem nyomdaipari termékek importálásával) volt kapcsolatos, ráadásul a vádbeli időszakban már a III. rendű vádlott irányítása alatt állt, aki a céggel tényleges gazdasági tevékenységet nem végzett. Ilyen körülmények között az is irreleváns, hogy az I. rendű vádlott mivel indokolta a B. Kft. „bevonásának” szükségességét.
- [82] Önmagában az a tény, hogy az eljárás során a III. rendű vádlott nem nyilatkozott következetesen a saját tevékenysége ellentételezése kérdésében, számottevően nem gyengíti terhelő vallomása bizonyító erejét.
- [83] Az ítélet tábla egyetértett az I. rendű és a III. rendű vádlottak bűnösségére levont következtetéssel. Az I. rendű vádlott védője a fellebbezése részletes indokolásában az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét támadta, amely megalapozott tényállásnál eredményre nem vezethetett.
- [84] Az elsőfokú bíróság viszont tévesen következtetett arra, hogy a vád tárgyává tett bűncselekményekben nem állapítható meg kétséget kizáróan a II. rendű vádlott bűnössége.
- [85] A tényállásban megállapított tények szerint a II. rendű vádlott a vádbeli időszakban (2004. áprilisától 2008. januárjáig) mindvégig eljárta a P. Kft. nevében és képviselőjeként. Ügyvezetőként aláírta a 2005. augusztus 28-i keltezésű vállalkozási szerződést a B. Kft.-vel, majd a 2006. augusztus 1-jei keltezésű együttműködési megállapodást a J. Kft.-vel és a B. Kft.-vel. A P. Kft. könyvelésébe a III. rendű vádlott által szolgáltatott fiktív számlákat beállította, továbbá az áfa-bevallásokat aláírta. Saját nyilatkozata szerint részt vett a cég alkalmazottainak kiválasztásában, a férjének az alkalmazottakkal kapcsolatos személyes jellegű problémák esetén tanácsokat is adott. A II. rendű vádlott tehát az esetleges szerződő partnerek, a hatóságok és az alkalmazottak számára nem csak az ügyvezető tisztséget névlegesen viselő, de az e tisztségéből fakadó feladatokat ténylegesen ellátó személyként tevékenykedett. Ráadásul a P. Kft. székhelye és a férjével közös lakóhelyük azonos volt, így az oda szállított áruk mennyiségéről, jellegéről, illetőleg azok eredetéről a II. rendű vádlott nyilvánvalóan tudott.

- [86] A J. Kft., a C. Kft. és B. Kft. cégnyilvántartásba bejegyzett vezető tisztségviselői az adóhatóság előtt és a büntetőeljárásban nyilván nem számolhattak be e vádlott szerepéről, mivel a kérdéses cégeket a P. Kft. vonatkozásában (is) a III. rendű vádlott „használta” fiktív számlák kiállítására.
- [87] A P. Kft. részére a közel négy év alatt a J. Kft., a C. Kft., a B. Kft. és annak jogutódja, az U. Kft. nevében a III. rendű vádlott közel 1,6 milliárd forint összegben állított ki fiktív számlákat. E „kapcsolat” és a számlák - azokösszecszerúsége miatt - a P. Kft. gazdasági tevékenysége, könyvelése és adózása szempontjából meghatározó jelentőségűek voltak, és ezzel a II. rendű vádlott tiszttában volt, akkor is, ha a napi ügymenettel férje, az I. rendű vádlott foglalkozott. A II. rendű vádlott korábban, a P. Kft. művészeti tevékenységében aktívan részt vett, ezért ügyvezetőként gyakorlati tapasztalatokat szerezhetett a vállalkozás működéséről. Vezető tisztségviselőként azzal is tiszttában volt, hogy a cég ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől elvárható fokozott, illetve általában elvárható gondossággal köteles ellátni [a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvény 29. § (1) bekezdése, illetőleg 2006. évi IV. törvény 30. § (2) bekezdés].
- [88] A J. Kft. és a B. Kft. vezető tisztségviselői a P. Kft.-vel irodatechnikai termékek értékesítéséről nem állapodtak meg, cégeik nevében a 2005. augusztus 28-i és 2006. augusztus 1-jei megállapodásokat a III. rendű vádlott írta alá. Amennyiben e megállapodások aláírásakor a II. rendű vádlott és a III. rendű vádlott együttesen voltak jelen, a P. Kft. ügyvezetőjének feltétlenül észlelnie kellett, hogy ugyanaz a személy jár el az alvállalkozó (J. Kft.) és az importőr (B. Kft.) nevében, amely önmagában tette kétséges az ügyletek mibenlétét. Abban az esetben, ha a II. rendű vádlott nem a szerződő felek nevében eljáró személy jelenlétében írta alá a megállapodást, ugyancsak nyilvánvalóvá teszi, hogy az ügyletek fiktív voltával tiszttában volt, különös tekintettel a számlákon feltüntetett értékesítések nagyságára, amely már 2004-ben is kb. 14 millió forint tett ki.
- [89] Mindezeket az adatokat, tényeket figyelembe véve, az ítéletábla nem találta alaposnak a II. rendű vádlott vonatkozásában hozott felmentő rendelkezést. Ezért az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás alapján e vádlott esetében (is) a bűnösségre vont következtetést. A körülmények ugyanis azt igazolták, hogy a II. rendű vádlott tiszttában volt azzal, hogy az általa aláírt szerződés és együttműködési megállapodás fiktív, továbbá a J. Kft., a C. Kft., a B. Kft. (U. Kft.) nevében kiállított és a P. Kft. könyvelésébe beállított számlák valótlan tartalmúak, ennek folytán e számlák alapján az általa képviselt gazdasági társaság nem jogosult az áfa-befizetési kötelezettségének csökkentésére.
- [90] A II. rendű vádlott azzal, hogy a III. rendű vádlott által készített és az I. rendű vádlott által rendelkezésére bocsátott valótlan tartalmú számlákat a P. Kft. könyvelésébe beállította, e magatartásával a gazdasági társaság költségeire vonatkozó adatokat meghamisította. Ezt követően a II. rendű vádlott a valótlan tartalmú adóbevallások benyújtásával áfa adónemben a ténylegesen fennálló fizetési kötelezettségét kedvezőbb irányba jogosulatlanul megváltoztatta, ennek eredményeként az adóbevételt csökkentette. Ezzel a vád tárgyává tett bűncselekmények törvényi tényállási elemeit kimerítette.
- [91] A II. rendű vádlott tudatában volt adófizetési kötelezettsége lényeges tartalmával, továbbá azzal is, hogy a magatartásával az adóbevételt csökkenti. A P. Kft. gyakorlatilag családi vállalkozásként működött, így személyesen is érdekelt volt abban, hogy az adófizetési kötelezettségük csökkentésével nagyobb nyereséget érjenek el. Az egyenes szándékkal történt elkövetés ezért - szemben az eshetőleges szándék megállapíthatóságát indítványozó fellebbviteli főügyészségi érveléssel - a II. rendű vádlott vonatkozásában is megállapítható.
- [92] Az elkövetés idején hatályos korábbi Btk. és az elbírálás idején hatályban lévő Btk. egyaránt akként rendelkezik, hogy ötvenmillió-egy és ötszázmillió forint között az adóbevétel csökkenése/a vagyoni hátrány *különösen nagy* [korábbi Btk. 138/A. § d) pont, Btk. 459. § (6) bekezdés].
- [93] A büntető törvények azonos fogalmi meghatározása szerint üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonra törekszik [korábbi Btk. 137. § 9. pont, Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pont].

- [94] A bírói gyakorlat szerint a költségvetési csalás vonatkozásában az üzletszerűség megállapításának nem akadálya az sem, hogy a bűncselekmény törvényi tényállásán belül értékelésre kerülő különböző elkövetési magatartások törvényi egységet alkotnak (BH 2015.59.). Ha az adóelvonás az elkövető részéről ismétlődik, különösen, ha az ismétlődés többszörös, akkor a rendszeres haszonszerzésre törekvés tetten érhető. Mind az adócsalás folytatólagosan elkövetett bűncselekmény-egységébe, mind pedig a törvényi egység különös eseteként szabályozott költségvetési csalásba önmagukban bűncselekményt képező és - a törvényi egység konstrukció hiányában - egyébként valóságos anyagi halmazatban álló bűncselekmények tartoznak. Az a körülmény, hogy a törvény rendelkezése folytán a több, egymással valódi anyagi halmazatban álló bűncselekményt egy rendbeli bűncselekményként kell értékelni nem vezethet oda, hogy - a mesterségesen kialakított egy rendbeli bűncselekményre figyelemmel - a rendszerint több bűncselekmény elkövetését igénylő üzletszerűség megállapítására nem kerülhet sor.
- [95] A II. rendű vádlott 2004. évi II. negyedévéől 2007. év IV. negyedévéig az egymást követő negyedévekre vonatkozóan nyújtotta be a valótlan tartalmú adóbevallásokat, amelyekkel összefüggésben negyedévente adóbevétel csökkenés is bekövetkezett, e részselekmények - törvényi egység hiányában - önmagukban is megalapoznák a bűncselekmény megállapítását. Férjével, az I. rendű vádlottal együtt a céljuk az volt, hogy a befizetendő áfának megfelelő összegű haszonra tegyenek szert, és ezt realizálták is, ezért az üzletszerű elkövetés mindenképpen megállapítható. Az ítélezési gyakorlat szerint az üzletszerű elkövetés megállapításának nem feltétele az, hogy a bűnözés legyen a terhelt egyetlen keresetforrása, elégséges, ha a bűncselekményből származó vagyonnal rendszeresen kiegészíti jövedelmét.
- [96] Az elkövetés idején hatályban volt büntető törvényben az adóbevételt különösen nagy mértékben csökkentő adócsalás büntettének büntetési tétele két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés volt, az üzletszerűség pedig nem volt minősítő körülmény [korábbi Btk. 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés I. fordulat]. Ezzel szemben az elbíráláskor hatályos büntető törvény rendelkezései szerint az adóbevételt különösen nagy mértékben csökkentő, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntetési tétele öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés [hatályos Btk. 396. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont].
- [97] Ebből következően - miként az elsőfokú bíróság az I. rendű és a III. rendű vádlott vonatkozásában helyesen megállapította - az elbíráláskor hatályos Btk. nem biztosítja az enyhébb elbírálás lehetőségét, éppen ellenkezőleg, az üzletszerű elkövetés mint minősítő körülmény fennállása miatt a cselekmény súlyosabban bírálendő el.
- [98] Ezért az ítélet tábla a II. rendű vádlott esetében is az elkövetés idején hatályos büntető törvényt alkalmazta, és őt bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettében [korábbi Btk. 310. § (1) és (4) bekezdés] és folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében [korábbi Btk. 276. §].
- [99] Figyelemmel arra, hogy e vádlott (is) egységes elhatározással a költségvetés sérelmére, egymást követő bevallási időszakokban többször valószínűsítette meg a terhére megállapított bűncselekményt, az adócsalás a korábbi Btk. 12. § (2) bekezdése szerint folytatólagosan elkövetettnek minősül. A magánokirat-hamisítás esetében a folytatólagosság törvényi egységét az alapozza meg, hogy a vádlott ugyanazon jogviszonyra vonatkozóan többször használt fel valótlan tartalmú okiratokat.
- [100] Mindkét bűncselekménynek a II. rendű vádlott a tettese, ugyanis az ő kötelessége volt az adó bevallása és megfizetése, és ő volt az, aki a valótlan tartalmú okiratokat felhasználta, majd az adókötelezettség szempontjából jelentős tény valótlan előadásával az adóhatóságot az adóbevétel csökkentését eredményező módon megtévesztette.
- [101] Az elsőfokú bíróság az I. rendű és a III. rendű vádlottak cselekményeit - figyelemmel a fentiekben is írtakra - törvényesen minősítette, csak a közbizalom elleni bűncselekmény jogszabályi felhívását kellett elírás miatt a korábbi Btk. 276. §-ra helyesbíteni. A valótlan tartalmú számlákat a II. rendű vádlott rendelkezésére bocsátó az I. rendű és a III. rendű vádlottak a terhükre megállapított

bűncselekményeket bűnsegédként valósították meg.

- [102] Az ítélet tábla nem értett egyet a III. rendű vádlott védőjének az ítélt dolog megállapítását, illetőleg ezzel összefüggésben az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését célzó indítványával.
- [103] Következetes az ítélkezési gyakorlat a tekintetben, hogy a részesi (felbujtói vagy bűnsegédi) oldalon a cselekmények folytatólagosság egységeként történő értékelését kizárja, ha a részesi magatartások különböző tettesek által elkövetett több alapcselekményhez kapcsolódnak (EBH 2019.B.6., EBH 2010.2214.). A III. rendű vádlottnak az a cselekménye, amellyel a P. Kft. nevében elkövetett adócsaláshoz nyújtott bűnsegélyt, önállóan, és nem a védelem által hivatkozott ítéletekben elbírált folytatólagos bűncselekmények rész-cselekményként bírálendő el. Ebből következően a korábbi elítélései ítélt dolgot (res iudicata) nem keletkeztetnek.
- [104] Nem alapos e védőnek az a jogi álláspontja sem, miszerint a III. rendű vádlott közbizalom elleni bűncselekményeit nem folytatólagosan elkövetettként kellett volna minősíteni, hanem többrendbelinek, ami az egyes cselekmények elévülésének megállapítását alapozná meg. Az ítélkezési gyakorlat következetes abban, hogy ugyanazon jogviszony keretében több magánokirat felhasználása a cselekmény folytatólagosan elkövetettként történő minősítését alapozza meg (36. BK vélemény). A folytatólagosság törvényi egységébe tartozó egyes rész-cselekmények önálló elévülése kizárt.
- [105] Az elsőfokú bíróság az I. rendű és a III. rendű vádlott vonatkozásában helyesen tárta fel a büntetéskiszabás során releváns alanyi és tárgyi tényezőket, azok helyesbítésre vagy kiegészítésre nem szorulnak. Alappal tulajdonított kiemelt jelentőséget a bűncselekmény elkövetése óta eltelt időnek, ugyanis a büntetőeljárás ésszerű időn belüli befejezésének követelménye a tisztességes eljárás részjogosítványa [2/2017. (II.10.) AB határozat], és jelen ügyben az eljárás igen jelentős elhúzódása nem a vádlottak magatartására vezethető vissza, de ezt a bűncselekmény jellege vagy a bizonyítási eszközök beszerzésének időigényessége sem indokolta.
- [106] A vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztések tartama igazodik a bűncselekmények tárgyi súlyához, a vádlottak társadalomra veszélyességéhez és a feltárt bűnösségi körülményekhez, így az ítélet tábla azok mérséklésére nem látott lehetőséget, különös tekintettel a vádlottak kedvezőtlen előéletére (büntetett előéletüként, felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt valósították meg cselekményüket) és az adóbevétel csökkenésének mértékére (az a különös nagy érték felső határhoz közelít). Enyhítésre azért sem volt ok, mert az elsőfokú bíróság a szabadságvesztés mértékét az I. rendű vádlott esetében a büntetési tételkeret alsó határát alig meghaladó tartamban, míg a III. rendű vádlott esetében - enyhítő szakasszal - a törvényi minimum (két év) alatt határozta meg. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása a törvényi előírások folytán kizárt [korábbi Btk. 91. § (1) bekezdés c) pont], függetlenül attól, hogy a korábbi felfüggesztett szabadságvesztések végrehajthatósága elévülés folytán megszűnt.
- [107] Az ítélet tábla - megromlott egészségi állapotukra figyelemmel - az I. rendű vádlott esetében a törvényben előírtnál eggyel enyhébb, fogház végrehajtási fokozatot határozott meg [korábbi Btk. 45. § (2) bekezdés], a III. rendű vádlott esetében pedig akként rendelkezett, hogy a büntetés fele részének letöltése után bocsátható feltételes szabadságra [korábbi Btk. 47. § (3) bekezdés].
- [108] A szándékos bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélt vádlottak méltatlanok a közügyek gyakorlására, ezért az elsőfokú bíróság helyesen döntött a közügyektől eltiltás alkalmazásáról, annak mértéke is megfelelő.
- [109] Osztotta a fellebbviteli ügyészség álláspontját a tekintetében, hogy az I. rendű és a III. rendű vádlottakat el kell tiltani a gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól.
- [110] A korábbi Btk. 56. § (1) bekezdés b) pontja szerint a foglalkozástól az lehet eltiltani, aki a bűncselekményt foglalkozásának felhasználásával, szándékosan követi el. A fenti jogszabályhely (2) bekezdése arról rendelkezik, hogy a foglalkozástól eltiltás alkalmazása szempontjából foglalkozásnak minősül az is, ha az elkövető a gazdasági társaság vezető tisztségviselője.

- [111] Nincs annak akadálya, hogy a bíróság olyan elkövetőt tiltson el a gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól, aki nem volt a cégnyilvántartás szerint vezető tisztségviselő (Kúria Bfv.1232/2016/7. számú határozata).
- [112] A szakképzettséghez vagy hatósági engedélyhez nem kötött foglalkozáson a ténylegesen betöltött munkakört, azaz a végzett munkát kell érteni.
- [113] Az I. rendű és a III. rendű vádlottak csak tagjai, és nem vezető tisztségviselői voltak a bűncselekményben érintett cégeknek. Ugyanakkor a tényállásban rögzített elkövetési módból és az elkövetés körülményeiből az következik, hogy a vádlottak a foglalkozásuk nyújtotta lehetőségeket használták fel a bűncselekmények véghezviteléhez. Az I. rendű vádlott az irodatechnikai eszközök beszerzése és továbbértékesítése kapcsán ellátta a P. Kft. irányítását, megrendeléseket és banki átutalásokat bonyolított, a közreműködésével elkészült fiktív számlák lettek a könyvelésbe és az adóbevallásba beállítva. A III. rendű vádlott pedig - több cég nevében eljárva - szerződéseket kötött, számlákat állított ki, banki átutalásokat intézett, adóbevallásokat és mérlegeket készíttetett el, majd azokat benyújtotta az adóhatósághoz. E magatartásuk annak ellenére is ügyvezetői tevékenységnek minősül, hogy nem voltak cégnyilvántartásba bejegyzett vezető tisztségviselők.
- [114] Ezért az ítélet tábla - a már hivatkozott korábbi Btk. 56. § (1) bekezdés b) pontja és (2) bekezdése, továbbá a 57. § (1) bekezdés alapján - az I. rendű és a III. rendű vádlottakat 5-5 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól.
- [115] Az ítélet tábla a fellebbviteli ügyészségnek a III. rendű vádlottal szemben pénzmellékbüntetés kiszabását célzó indítványával már nem értett egyet. Bár a vádlottat a bíróság határozott tartamú szabadságvesztésre ítélte, jelenlegi jövedelmi és vagyoni viszonyai miatt nincs törvényes lehetőség pénzmellékbüntetés alkalmazására. A III. rendű vádlott jövedelme 129.000,- forint, vagyona nincs, ugyanakkor - feleségével együtt - a kb. 15 millió forint összegű lakáshitelből és nem ismert összegű személyi kölcsönből eredő tartozás terheli, amelyek közül az lakáshitelt nem képesek törleszteni.
- [116] Az ítélet tábla a II. rendű vádlott esetében a büntetés kiszabása során nyomatékos enyhítő körülményként értékelte, hogy a terhére megállapított bűncselekmény elkövetése óta több mint tizenkét év telt el, és a vádlott úgy állt büntetőeljárás hatálya alatt igen hosszú ideig, hogy az eljárás elhúzódása neki sem volt felróható. Ugyancsak nagyobb súllyal kellett a javára értékelni azt, hogy sem a bűncselekmény elkövetését megelőzően, sem azt követően büntetve nem volt. Enyhítő tényező a jelenlegi egészségi állapota (krónikus hörghurut miatt orvosi kezelésre szorul), továbbá az is, hogy a bűncselekmények elkövetése során nem ő, hanem az I. rendű vádlott tanúsított meghatározó, irányító szerepet (az I. rendű vádlott vette fel a kapcsolatot a III. rendű vádlottal, ő intézte a német cégek felé a megrendeléseket, szállításokat, az áruk átvételét és az átutalásokat). A II. rendű vádlott esetében is a terhére kellett értékelnie azt, hogy az adóbevétel csökkenés ötvenmillió-egy forint és ötszázmillió forint közötti értékhatár felső tartományához közelebb van, de súlyosító körülmény a folytatólagos elkövetés is.
- [117] A szabadságvesztés tartalmának meghatározásakor figyelembe kellett venni a II. rendű vádlott terhére megállapított bűncselekmények tárgyi súlyát, a bűnhalmazat miatti felemelt büntetési tételkeretet (két évtől *tíz évig* terjedő szabadságvesztés), a vádlott társadalomra veszélyességét, a feltárt enyhítő és súlyosító körülményeket, továbbá azt is, hogy az ítélet belső arányossága is érvényesüljön. Utóbbi kapcsán nem volt figyelmen kívül hagyható, hogy az elsőfokú bíróság az I. rendű és a III. rendű vádlottak vonatkozásában - a jelentős időmúlás és a vádlottak egészségi állapota miatt - viszonylag rövid tartamú szabadságvesztést szabott ki.
- [118] Mindezeket a körülményeket együttesen értékelve, az ítélet tábla a II. rendű vádlott esetében is alkalmazta a korábbi Btk. 87. § (1) bekezdésében és a (2) bekezdés c) pontjában meghatározott enyhítő szakaszt, és vele szemben - halmazati büntetésül - 1 év 6 hónap tartamú, börtön fokozatú szabadságvesztést szabott ki.
- [119] A vádlott kedvező személyi körülményeire, különösen a büntetlen előéletére tekintettel, úgy ítélte meg, hogy a büntetés céljai (generális és speciális prevenció) a szabadságvesztés végrehajtása nélkül

is elérhetők, ezért a korábbi Btk. 89. § (1), (2) és (3) bekezdései alapján a szabadságvesztés végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette.

- [120] Az ítélet tábla a bűncselekményt a foglalkozása felhasználásával elkövető vádlottat a korábbi Btk. 56. § (1) bekezdés b) pontja és (2) bekezdése, továbbá az 57. § (1) bekezdése alapján 5 év időtartamra eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól.
- [121] Az ügyészség által indítványozott pénzmellékbüntetés alkalmazására valóban nem volt ok, mivel a vádlott jövedelemmel nem rendelkezik, vagyoni viszonyaira nincs adat, így a korábbi Btk. 64. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek [„megfelelő kereset (jövedelem) vagy vagyon”] nem állnak fenn.
- [122] A korábbi Btk. 77/B. § (1) bekezdés a) pontja alapján el kell elrendelni a vagyoneklobzást arra a bűncselekményből eredő vagyonra, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett.
- [123] Nincs olyan adat, amely arra utalna, hogy a bűncselekmény elkövetése során szerzett vagyonnal nem a vádlottak, hanem a P. Kft. gazdagodott volna, továbbá az adóhatóság sem a vádlottakat, sem a P. Kft.-t nem kötelezte a kiesett adóbevétel megfizetésére, ezért az ítélet tábla a II. rendű vádlottal szemben is vagyoneklobzást rendelt el.
- [124] A vagyoneklobzás mértéke az adóbevétel csökkenésével azonos, de egyetemleges alkalmazásnak nincs helye (95. BK vélemény, 69. BK vélemény).
- [125] Ebből következően az I. rendű és a II. rendű vádlottakkal szemben külön-külön kellett elrendelni az intézkedést. Nem áll rendelkezésre olyan adat, amely igazolná, hogy eltérő arányban gazdagodtak a bűncselekményből származó vagyonból, a vádbeli időszakban házastársak voltak és a P. Kft.-t családi vállalkozásként működtették. Ezért az ítélet tábla e vádlottak szemben az adóbevétel-csökkenés mértéke 50-50%-nak megfelelő összegre rendelte el a vagyoneklobzást, és ez az I. rendű vádlott esetében a vagyoneklobzás összecsúszásának mérséklését eredményezte.
- [126] Az elsőfokú bíróság helyesen és törvényesen döntött a bűnjelekről, illetőleg az I. rendű és V. rendű vádlott neve III. rendű vádlottak vonatkozásában a bűnügyi költség viseléséről.
- [127] Az ítélet tábla a terhére rótt bűncselekményben bűnösnek kimondott a II. rendű vádlottat kötelezte a tanúknak az eljárási cselekményeken való megjelenésével, valamint az igazságügyi adó-, járulék- és könyvszakértői vélemény elkészítésével felmerült bűnügyi költség egyharmada részének viselésére [Be. 145. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés, Be. 574. § (1) és (4) bekezdés].
- [128] Mindezekre figyelemmel, az ítélet tábla - a Be. 599. § (1) bekezdése szerint nyilvános ülésen - a fellebbezésekkel támadott elsőfokú ítéletet a Be. 606. § (1) bekezdése alapján részben megváltoztatta, egyebekben a Be. 605. § (1) bekezdés alapján helybenhagyta.
- [129] Az ítélet tábla határozata ellen a Be. 615. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés a) pontja alapján a II. rendű vádlott vonatkozásában van helye fellebbezésnek, ugyanezen törvényhelyek az I. rendű és a III. rendű vádlottak esetében a fellebbezés lehetőségét kizárják.

, 2020. január 30.

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k.. Lőrinczy Attila István s.k.. Halász Etelka s.k.
a tanács elnöke előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék 2019. június 7. napján kihirdetett 501.B.1353/2016/95. számú ítélete - a Fővárosi Ítélet tábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.230/2019/7. számú határozata folytán - az I. rendű és a III. rendű vádlottak vonatkozásában 2020. január 30. napján jogerős.

Budapest, 2020. január 30.

. Hrabovszki Zoltán s.k.
a tanács elnöke